

Marina Mayor Signes

Bon dia, senyor alcalde, senyores i senyors regidors, amics i coneguts, familiars i resta del públic que ens acompanyeu en un dia com hui,

M'agradaria que les meues primeres paraules foren d'agraïment a l'Ajuntament de Bocairent per l'acord plenari adoptat al seu dia d'atorgar-li a mon pare la Medalla del Municipi. No es poden imaginar l'emoció que va representar per a mon pare aquesta distinció. Ell que tant s'estimava el seu poble i la seua gent, el seu patrimoni i les seues arrels, els seus paisatges i les seues tradicions, la seua tel·lúrica nissaga.

Gràcies als portaveus del Partit Socialista del País Valencià, de Compromís i del Partit Popular, que m'han precedit en l'ús de la paraula, pels parlaments que acaben de dedicar a mon pare. Gràcies, per fer d'este homenatge una oportunitat per reconéixer unànimement el seu llegat. En nom de mon pare i de tota la seua família, moltes gràcies, de tot cor, a l'Ajuntament i a tots els qui, amb la vostra presència, honoreu hui la seua persona.

Durant els últims dies de la seua vida, una preciosa inquietud el turmentava. Volia deixar escrit el seu discurs. No ho va poder fer, almenys en la seua totalitat, però sí que va deixar escrites un grapat de frases i fragments en fulls de l'hospital.

Entre aquestes anotacions que va fer mon pare, hi ha el principi del discurs, en què excusa la seua assistència a l'acte i expressa la seua gratitud a un reconeixement del qual no se sentia mereixedor.

A més del començament del discurs, en un altre full hi ha, curiosament, el final. Un final per mitjà del qual mon pare volia recordar i condemnar la injustícia patida per tots aquells bocairentins i, sobretot, bocairentines del segle XX que van veure vetat el seu accés als estudis superiors per raons socials i econòmiques.

Aquests fragments eren, respectivament, el principi i el final del discurs. A més, però, va escriure també una reflexió que m'agradaria llegir-vos literalment:

“El millor que jo sóc, el que de bo puga tindre, com a valencià i com a persona, li ho dec a Bocairent. No puc dir res més, amb això queda dit quasi tot.

A mi m’ha fet el que sóc Bocairent i els bocairentins amics i coneguts. M’han fet també l’escola i, sobretot, el carrer: en aquell temps [als anys cinquanta], era el lloc on els xiquets passàvem els dies, una autèntica escola de vida. En el meu cas, la meua escola de vida va ser la placeta dels Omets.

M’han fet també el que sóc els sons de la infància que s’escoltaven des de ma casa: la ferreria que hi havia en el Tremussol, el teler i la fusteria pròximes, el tràfec de la fonda, particularment, -recorde-, els dies de bous; i també la bullícia de la plaça del mercat.

Si com s’ha dit, la infància és la pàtria, jo no en tinc cap altra més que el nostre poble. I és que som, plenament i per a sempre, fills del poble.

M’han fet també les festes de Moros i Cristians. No debades, les festes tenen un màgic poder de suggestió i evoquen un sentiment de pertinença que ens reconforta i que ens vincula a la memòria d’un món arcaic més antic que les pròpies festes, al ser d’ací, al compartir amb altres la celebració de la identitat comuna.”

“Qui perd els orígens perd la identitat”, deia Raimon..., i l’origen de mon pare estava gravat en la seua personalitat, de pedra picada; en el motor de la seua vida, l’esforç i el treball incansable; i en el seu deler per sentir el batec de la terra com qui se’n sap part indestriable.

Part indestriable de la terra i de tot un seguit de records que, a mena de llista, inconnexa i, malauradament, inacabada, mon pare va deixar també escrita. D’aquesta llista, hi ha molts llocs, personatges i moments que desconec. Estic segura, però, que seran molt familiars per a tots els que pertanyeu a la que ell li agradava anomenar “la generació de la llet en pols americana”, la seua generació.

La llista comença amb l’escola de Doña Josefa, Don Eleuterio i la seua canya... i continua amb el braseret, amb l’alboret, l’udol de les raboses, el maset de suavos, el cotxe de Muro, el Xitxarra, Marcel·lí Sempere, la salpassa, el draper, el Centre d’Estudis Locals, les pilotes

de cimolsa, el sabor del panís blanc torrat, Manolo Pipa, la Sarsa amb el meu Sata i els meus germans, la Cova La Monja, el primer concert de Raimon a la plaça de bous, la secció de Cultura Valenciana del Centre Excursionista de Bocairent, l'aplec, Damià, el Ravalet, el Patronato, fer harca, jugar a terreny. El fred, el fred, el fred...

Al costat d'aquesta llista, d'aquests esguits d'emocions i d'infància, mon pare s'adreça a mi: "Marina, en el discurs vull que cites a Estellés i al seu poema de la guerrillera Mariola. També vull que recites algun vers de Joan Valls." I això mateix vull fer ara per a acabar: evocar, amb les paraules d'Estellés, de Joan Valls i de tants altres poetes, l'olor de la sàlvia, de l'espígol i de la ginesta: l'eterna fragància del matern encís de la Mariola, de la seua, de la vostra Mariola. Guerrillera, inspiradora i guaridora Mariola.

Moltes gràcies a tots i a totes per la vostra presència. Són molts els llibres i els articles que mon pare va escriure, molts els esforços en la lluita per la democratització de la universitat i la societat, moltes les hores dedicades en cos i ànima a la docència i a la investigació en els camps de la Psicologia Clínica i la Història de la Psicologia, i molt gran la gratificació que això li va donar, però res és comparable al reconeixement més important per a ell: el reconeixement del seu poble.

No sempre és fàcil trobar temps i espai per homenatjar aquells que, sense fer massa soroll, fan avançar, ni que siga un passet, la nostra societat científicament, socialment o humanament.

Acabaré amb una declaració d'amor i, alhora, de dolor amb la qual m'he trobat escorcollant els papers de mon pare:

*"Mai no tornaré al poble. La meua malaltia m'ho impedeix.
La malaltia m'ha arrancat de la meua ànima: Bocairent i la
Mariola".*

Gràcies a tots vostés mon pare ha pogut rebre aquest homenatge, el qual el va omplir de força i satisfacció durant els seus últims mesos de vida, i el qual el va fer recordar els records tan bonics que lligaven per sempre al seu poble.

Un poble que, de les pedres, va fer brollar una de les seues passions, la muntanya i l'arqueologia.

Un poble que li va regalar una llengua, el valencià, tan vàlida com qualsevol altra. Una llengua que, a través de mon pare i de tants altres professors pioners, es va convertir de nou en llengua universitària, en llengua de ciència.

Un poble que li va encomanar el seu sentiment de pertinença i de compromís amb la natura, amb la cultura pròpia i amb el saber que ens fa més conscients, més justos, més lliures i més units.

Moltes gràcies a tots de part del fill del *salaurero* i fill orgullós del poble de Bocairent.